

شنبه 29 آذر 1399-3 جمادی الاول 1442-19 دسامبر 2020

هجوم روس‌ها به تبریز و گیلان پس از اولتیماتوم به دولت ایران (1290 ش)

هجوم روس‌ها به تبریز و گیلان پس از اولتیماتوم به دولت ایران (1290 ش). پس از اولتیماتوم روسیه به دولت ایران برای اخراج مورگان شوستر، کارشناس اقتصادی آمریکایی در ایران، دولت ایران این اولتیماتوم را در 28 آذر 1290 ش پذیرفت. اما پذیرش ذلت‌بار اولتیماتوم روس‌ها که به امید پایان یافتن زیاده‌خواهی‌ها و بهانه‌گیری‌های دولت روسیه انجام گرفت، نه تنها مشکلی را حل نکرد، بلکه دامنه تجاوزات آنها را گسترش داد. در این میان، شهر تبریز که به علت مقاومت دلیرانه در برابر عناصر وابسته به روس‌ها از جمله محمدعلی شاه، بیش از دیگر شهرها مورد خشم روس‌ها بود، در سحرگاه این روز برابر با 29 ذی‌حجه 1329 ق، آماج حملات قزاق‌های روس قرار گرفت. روس‌ها به بهانه بی‌احترامی پاسبان نظمیه تبریز به مامور روسی، کشتار مردم شهر را آغاز نمودند و نقاط حساس شهر را به تصرف خود درآوردند. سپس به تاراج اموال مردم و قتل آنان پرداخته و هرگونه مقاومتی را با تفنگ پاسخ دادند. روس‌ها در روزهای بعد این جنایات خود را ادامه داده و در دهم دی ماه آن سال برابر با عاشورای 1330 ق، ثقه الاسلام تبریزی، عالم بزرگ شهر را به دار زدند. همزمان با تبریز، روس‌ها به گیلان نیز یورش بردند و جنایات مشابهی را رقم زدند. آنان به هر کس که مشکوک می‌شدند، می‌کشتند و از ارتکاب هر نوع ظلم و خشونت، دریغ نکردند. در این حال مردم رشت بنابر فتوای مراجع، از خرید کالاهای روسی و انگلیسی خودداری می‌کردند و از مقاومت در برابر نیروهای روس، غافل نبودند. اما روس‌ها این استقامت عمومی را با قتل مردم به طرق مختلف پاسخ دادند.

درگذشت عالم بزرگ و محقق، پرحسین میرزا ابوالقاسم مه‌سمی زنجانی (1293 ق). میرزا ابوالقاسم موسوی زنجانی فرزند میرزا کاظم، یکی از علمای شیعه‌ای قرن سیزدهم هجری قمری و از شاگردان سیدمحمدباقر، حجت‌الاسلام رشتی و حاج محمدابراهیم کلباسی بوده است. وی برای تکمیل تحصیلات خود به عتبات عالیات رفت و پس از اتمام دروس به زنجان بازگشت. میرزای زنجانی پس از ورود به زادگاهش، ریاست مذهبی آن شهر را به عهده گرفت و نفوذ بسیاری در میان مردم یافت. از وی بیش از ده دوره اثر ارزشمند بر جای مانده است که ایضاً الدلائل فی حساب عقد الانامل، تخریب‌الاسباب و مقالید الابواب و... از آن جمله‌اند. وفات این عالم بزرگوار در سوم جمادی الاول 1293 قمری در زنجان اتفاق افتاد.

تولد "آلبرت مایکلسون" فیزیک‌دان آمریکایی، کاشف سرعت نور (1852 م) (تولد: ۹ مه) (تولد: ۱۸۵۲ دسامبر ۱۹ درگذشته در ۱۹ مه ۱۹۳۱). آلبرت ابراهام مایکلسون (به انگلیسی: Albert Abraham Michelson) متولد ۱۹ دسامبر ۱۸۵۲ درگذشته در ۱۹ مه ۱۹۳۱ فیزیک‌دان آمریکایی روس تبار بود بیشتر به خاطر فعالیت هایش در اندازه‌گیری سرعت نور و آزمایش مایکلسون-مورلی مشهور است. او در سال ۱۹۰۷ جایزه فیزیک نوبل را دریافت کرد و اولین آمریکایی بود که موفق به دریافت جایزه نوبل در علوم شد. او از آکادمی نیروی دریایی ایالات متحده در رشته ریاضیات فارغ التحصیل شده بود و بعدها در همانجا تدریس کرد. او با اختراع ابزاری که «تداخل سنج» نامیده می‌شد شروع به اندازه‌گیری سرعت نور کرد. او با اندازه‌گیری سرعت نور در جهت‌های مختلف نشان داد که سرعت نور مستقل از سرعت منبع نور است و در نتیجه این نظریه که امواج نوری در محیطی بنام «اثر» در فضا جریان دارند، بی اعتبار است. اینشتین بر پایه تحقیقات او موفق به اکتشاف نظریه نسبیت گردید.